

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

4.357/11-8535 19.11.15

Curtea Constituțională a Republicii Moldova mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Centru, Vă expediază solicitarea ridicării excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, în cauza civilă la recursul depus de reprezentantul SRL „Tititi&C”, avocat Sultan Cristin, și pârții asociați majoritari Mirabela Tanas, Maria Fauraș, Vasile Tanas, Tudor Tănase, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2024, privind respingerea anulării asigurării acțiunii civile, pronunțată la cererea de chemare în judecată înaintată de Timotin Galina vs. SRL „Tititi&C”, asociații Mirabela Tanas, Maria Fauraș, Vasile Tanas, Tudor Tănase, privind dizolvarea și lichidarea societății.

Anexe:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”;
Încheierea Curții de Apel Centru nr. 2r-222/25 din 11 decembrie 2025;

Presedintele interimar al
Curții de Apel Centru

Mîra Ghenadie

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Avocat în Cabinetul Avocatului Sultan Cristina, reprezentant în bază de mandat a Pârâtei SRL Tititi și C

1. Nume – Sultan

2. Prenume -Cristina

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu- Curtea de Apel Centru, str. Teilor, 4, mun. Chișinău;

2. Judecător/complet de judecată- judecător raportor, domnul Roman Pascari;

4. Adresa instanței de judecată - str. Teilor, 4, mun. Chișinău;

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată- 022-635-308; cac@justice.md

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

Circumstanțele de fapt.

1. La **19.08.2024** Reclamanta Galina Timotin s-a adresat împotriva SRL Tititi și C în instanța de judecată (civilă/contencioasă) cu acțiune de dizolvare și lichidarea persoanei juridice. Acțiunea s-a bazat pe motive civile și nu cele legate de eventuala insolabilitate a societății.
2. Prin Încheierea din **23.08.2024** acțiunea a fost primită pe rolul Instanței în procedură generală în instanța civilă. (dosar nr. 2-11209/24, 2-24093358-12-2-20082024-1, Judecătoria Chișinău sediul Centru).
3. Concomitent, Reclamanta Galina Timotin în interiorul conținutului cererii de chemare în judecată a formulat un capăt prin care a solicitat - **asigurarea acțiunii** civile, prin care a cerut în calitate de măsură de asigurare - instituirea administrării fiduciare cu mai multe restricții și limitări asupra dreptului de proprietate a Societății Pârâte și a asociațiilor majoritari, proprii unui Lichidator la Procedură de lichidare a Societății, cu înlăturarea absolută a conducerii de la gestiunea societății, cu limitarea asupra dreptului de gestionare a societății legat de proprietatea Societății.
4. Astfel, la **23.08.2024** Instanța de fond prin încheiere de asigurarea acțiunii, a hotărât: în scopul prevenirii modificării bunurilor la SRL Tititi și C, în perioada derulării procesului de judecată, a dispus aplicarea următoarelor măsuri de asigurare:
 - desemnarea în calitate de administrator fiduciar al SRL Tititi și C a administratorului autorizat Verdeș Alexandru;
 - suspendarea din data instituirii administrării fiduciare, sub rezerva aplicării dispoziției art. 25 (3) sau art. 75 (1) lit.d din Legea insolabilității, a drepturilor administratorului SRL Tititi și C de administrare, gestiune a patrimoniului companiei și de reprezentare a acesteia în raport cu terții, precum și îndeplinirea oricăror atribuții funcționale care ar putea cădea sub incidența Statutului SRL Tititi și C și Legii nr.135/2007 cu privire la SRL;
 - obligarea organelor de conducere ale SRL Tititi și C (adunarea generală a asociaților, organul executiv (administrator)), să nu creeze administratorului fiduciar impedimente în desfășurarea activității sale și să transmită acestuia în termen de cel mult 3 zile lucrătoare, de la cerere, toate informațiile și documentele solicitate activității economice și actele contabile, stampila societății, actele de constituire și orice alte documente pe care acesta va

Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

considera necesare pentru desfășurarea activității sale, acestea fiind reținute pentru documentarea activității administratorului fiduciar și luarea deciziilor pe durata administrării fiduciare;

-împuternicirea administratorului fiduciar cu dreptul de-a intra în spațiile de serviciu, încăperile, depozitele care aparțin societății, precum și în cele aflate în folosința acesteia, pentru cercetarea a activelor societății cu aplicarea sigiliului asupra lor, să efectueze administrarea, folosirea și exploatarea eficientă, păstrarea și paza bunurilor transmise în administrare fiduciară;

-împuternicirea administratorului fiduciar cu dreptul de-a reprezenta persoana juridică în relațiile cu terții la încheierea actelor juridice, precum și în litigiile aflate pe rolul instanțelor de judecată, de-a urmări silit debitorii societății în scopul încasării creanțelor ei, de a se achita cu creditorii societății din numele societății, de a valorifica la necesitate, în condițiile prevăzute de Statutul societății și Legea 13/2007 despre insolabilitate, bunurile societății cu achitarea cheltuielilor aferente din sumele obținute în rezultatul administrării fiduciare.

-măsura de asigurare se aplică până la rămânerea definitivă a hotărârii.

5. La 18.11.2024, prin intermediul cancelariei instanței de fond, reprezentantul Societății Pârâte, avocat Sultan Cristina și asociații majoritari atrași în proces la cererea Societății Pârâte – asociații Mirabela Tanas, Vasile Tanas, Maria Fauras, Tudor Tănase, - au depus mai multe cereri, dintre care: Cerere de anularea (revocarea) măsurii de asigurare civilă.

Au motivat pârîții Cererea de anularea măsurii de asigurare - prin invocarea a 11 argumente, fiecare argument cu anexarea probelor justificative. Au indicat că măsura de asigurare prin instituirea administrării fiduciare este o măsură restrictivă excesivă asupra dreptului de proprietate și în lipsa justificării probate a riscurilor invocate, măsura respectivă indirect rezolvă fondul cauzei privind dizolvarea și lichidarea societății, trece de limita unei măsuri de asigurare conform scopului indicat în art. 174 CPC, or societatea nu se află în procesul de lichidare, societatea nu este insolubilă, este una activă, fiind contribuabil mare. Actualitatea menținerii măsurilor de asigurare nu mai este propriu cazului.

Totodată a fost invocat că Societatea pîrîtă pierde partenerii de afaceri, investitorii de peste hotare actuali și potențiali; de la societatea cu un număr de câteva sute de angajați au demisionat practic toți angajații, iar la moment la Societate care are fabrică cu activitatea de bază - confecționarea articolelor din piele naturală pentru mărci comerciale de lux cu export peste hotare - fiind o ramură specială și foarte rară, în care muncitorii calificați în acest domeniu de marochinărie sunt foarte greu de găsit și păstrat ca specialiști la locurile de muncă.

Astfel, din cauza acestui litigiu (cu motive civile), examinat în instanța civilă (nu de insolabilitate) și a măsurilor restrictive aplicate prin măsura de asigurare nici băncile comerciale nu acordă credite pentru dezvoltare societății care este în litigiu de acest fel; iar administratorul fiduciar este doar un

profesionist în situații de criză de administrarea societății în procesul de insolvabilitate sau de lichidare, dar nu în domeniul specific de marochinărie, pentru care este necesar de-a avea anumite abilități specifice, practică și experiență în domeniul dat; totodată nici conducerea, nici asociații majoritari ai societății nu au statut de bănuț/învinut/inculpat/condamnat asupra cărora nu planează nici o suspiciune legală de comiterea căror va acțiuni ilegale.

Prin urmare, în lipsa partenerilor și investitorilor, în lipsa muncitorilor calificați care se concediază în masă din motivele instituirii administrării fiduciare și a restricțiilor în dreptul de proprietate, în prezența măsurii de asigurare instituite - sunt riscuri ca Societatea pârîtă să se ruineze chiar mai devreme decât examinarea fondului care are la bază motivele unui litigiu (conflict) civil care nu a trecut calea extrajudiciară prin hotărârea Adunării generale a asociațiilor referitor la chestiunea legată de dizolvare și lichidare care este atribuția exclusivă a acestui organ decizional executiv într-o Societate cu răspundere limitată.

Astfel, restricțiile și intruziunea în dreptul de proprietate prin măsura de asigurare care a devenit exagerată, excesivă și neproportională, aplicată Societății Pârâte- încalcă Dreptul de proprietate nejustificat atât al Societății pârâte, cât și asociațiilor majoritari pârâți.

6. Prin Încheierea din **26.12.2024** Instanța de fond a examinat și a respins concomitent două Cereri, inclusiv Cererea depusă la 18.11.2024 privind anularea măsurii de asigurare. În partea dispozitivă a indicat calea de atac - cu recurs la Curtea de Apel, prin intermediul instanței de fond.
7. Nefiind de acord cu Încheierea judecătorească din 26.12.2024 cu privire la respingerea anulării măsurii de asigurare, - reprezentantul Societății Pârâte SRL Tititi și C, avocat Sultan Cristina și asociații majoritari Pârâți Mirabela Tanas, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Tudor Tănase - **au depus la 10.01.2025** Recurs împotriva Încheierii din 26.12.2025. La baza recursului au stat reiterat acele 11 argumente cu probatoriu corespunzător la fiecare argument, precum și critica adusă actului justiției, în care Instanța de fond nu a supus examinării acele 11 argumente și în formală vagă, generală a respins Cererea de anularea măsurii de asigurare. (CAC, nr. dosarului 2r-222/25).
8. Suplimentar, având în vedere termenul extins de examinare a Recursului depus la 10.01.2025, - Pârâții au depus **Recursuri suplimentare, la 27.03.2025, 16.04.2025**, referinta administratorului fiduciar a pârâtei SRL TITITI și C, ulterior **au completat la 21.10.2025 și la 29.10.2025 motivele Recursului**, în care au reiterat poziția și au adus probe suplimentare (legate de intentarea cauzei penale la PCCOCS, la plângerea penală a asociatei Pârâte Mirabela Tanas asupra acțiunilor asociatei minoritare Timotin Galina; în care Societatea Pârîtă a fost recunoscută parte vătămată), precum și a adus **practica judecătorească** în materia

admisibilității Recursurilor asupra încheierilor privind respingerea anulării măsurii de asigurare:

- decizia CAC din 29.06.2017, nr. 2r-1202/17;
- decizia CAC din 06.06.2017, nr. 2rc-136/17;
- decizia CAC din 08.10.2020, nr. 2r-1987/20.

9. La 08.05.2025 Colegiul Curții de apel Centru a emis Încheiere, în temeiul art. 12/2 (1), (2) CPC, art.4 (1) lit. b) *Legea cu privire la Curtea Supremă a Justiției*, - prin care a invocat că a identificat incertitudine și este în dificultate la aplicarea legii, și anume la aplicarea prevederilor art. 180 (2) CPC, solicitând în acest sens un Aviz consultativ al Curții Supreme de Justiție pentru aplicarea corectă a art. 180 (2) CPC în speță. A reținut Colegiul, ce ține despre admisibilitatea examinării Recursului dat, că *practica judiciară reflectă cu certitudine că recursurile depuse asupra încheierilor privind respingerea anulării măsurii de asigurare în acțiune civilă sunt admisibile spre examinare*. În acest sens a identificat Colegiul deciziile irevocabile concrete (prezentate de Recurenții Pîrîți) prin care recursurile justițiabililor depuse asupra încheierilor de respingerea asigurării acțiunii au fost admisibile și examinate de instanța de recurs:

- decizia CAC din 29.06.2017, nr. 2r-1202/17;
- decizia CAC din 06.06.2017, nr. 2rc-136/17;
- decizia CAC din 08.10.2020, nr. 2r-1987/20 și altele.

Pe de altă parte, Colegiul în aceeași Încheiere a notat *o singură decizie a Curții de Apel Chișinău din 14.11.2024, nr. Dosarului 2ri-390/24*, prin care Recursul asupra încheierii de respingerea anulării măsurii de asigurare a fost restituit ca inadmisibil.

Prin urmare, aceste decizii ale instanței de recurs din practica neuniformă, - *au creat anumite dificultăți la aplicarea procedurii: și anume legat de admisibilitate sau neadmisibilitate recursului declarant, în raport cu art. 180 (2) CPC coroborat cu art. 423 (1) sau art. 426 (1) litera e) CPC*.

10. La 13.08.2025 Curtea Supremă de Justiție, prin Încheierea emisă a respins acordarea Avizului consultativ solicitat de Colegiul Curții de Apel Centru asupra incertitudinii și dificultăților care erau identificate de către Colegiul Curții de Apel Centru la aplicarea art.180 (2) CPC pentru examinarea Recursului pe rolul instanței declarat de Societatea și asociații majoritari Pârâți, și anume:

„...23. La caz, art. 423 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă expres prevede cazurile în care încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces, și anume: în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

24. Iar, împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauze.

25. Art. 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că, încheierea judecătorească privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii poate fi atacată cu recurs.

26. Subsecvent, încheierea privind respingerea cererii de anulare a măsurii de asigurare nu poate fi atacată cu recurs, or calea de atac respectivă nu este prevăzută de Codul de procedură civilă și de alte legi, precum și nu face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

27. Instanța ierarhic inferioară, la solicitarea Curții Supreme de Justiție de a emite un aviz consultativ cu privire la aplicarea legislației, trebuia să identifice o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și a înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății.

28. În cazul solicitării supuse analizei de față, această condiție nu este îndeplinită, întrucât dispozițiile legale supuse interpretării sunt complete, clare și concise, astfel încât o interpretare corectă a lor în vederea soluționării cauzei nu impune decât realizarea unei analize de conținut, fiind atributul exclusiv al instanței de judecată să soluționeze cauza cu judecata căreia a fost investită, prin aplicarea, în acest scop, a metodelor de interpretare a actelor normative, consacrate doctrinar și jurisprudențial, și corelarea lor cu alte dispoziții legale, în ipoteza în care cele în discuție nu sunt complete și această corelare este permisă.

29. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, în cazul din speță nu este necesară emiterea unui aviz consultativ, or nu există o dificultate în aplicarea sau interpretarea corectă a normei de drept nominalizate.

30. Mai mult decât atât, art. 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă este în redacția respectivă din 28 aprilie 2017, fiind modificat pentru ultima dată prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 191 din 23 septembrie 2016.

31. Iar, potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează asigurarea acțiunii la judecarea cauzelor civile nr. 32 din 24 octombrie 2003, cu ultimele modificări din 05 martie 2018, pot fi atacate cu recurs: - încheierile de asigurare a acțiunii; - încheierile prin care s-au respins cererile de asigurare a acțiunii; - încheierile de substituie a unei forme de asigurare cu alta; - încheierile de anulare a măsurilor de asigurare a acțiunii.

32. Subsecvent problema de drept ridicată de Curtea de Apel Centru nu este una nouă, or interpretarea dată problemei respective a fost explicată anterior de către Curtea Supremă de Justiție... (adică în anul 2017).

11. Deși a fost respinsă solicitarea acordării Avizului consultativ, Colegiul Curții Supreme de Justiție în partea motivantă a încheierii în mod arbitrar totuși a făcut consultările de interpretare legislativă a art. 180 (2)

CPC raportat spetei și anume la p. 26, prin care a stabilit că: „...încheierea privind respingerea cererii de anularea măsurii de asigurare a acțiunii nu poate fi atacată cu recurs, or calea de atac respectivă nu este prevăzută de codul de procedură civilă și alte legi...”, (dosar nr. 2avc-4/25, Încheierea CSJ din 13.08.2025; PIGD nr. 2-24093358-01-2avc-13062025).

12. Autorul sesizării reține că încheierea privind respingerea acordării avizului consultativ al CSJ - **nu constituie practica judiciară, nici nu constituie acea consultare** prin explicarea, interpretarea unei norme raportată situației concrete asupra căreia completul de examinare a invocat că se află în dificultate, având în vedere practica discrepantă la aplicarea normei art. 180 (2) CPC în partea ce ține de controlul asupra încheierilor judecătorești legate de chestiunile de anularea măsurilor de asigurare.

C. Obiectul sesizării³

Controlul constituționalității textului din art. 180 (2) Cod procedură civilă, în partea ce ține de omisiunea legislativă de a asigura un control judiciar efectiv asupra încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă.

Norma contestată : Articolul 180 (2) Cod procedură civilă.

Criticile de neconstituționalitate : Omisiunea legislativă de a asigura un control judiciar efectiv asupra încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă.

Raportarea la normele constituționale : art. 16, 20 , 46, 26 combinat cu art. 23 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

CU PRIVIRE LA CONDIȚIILE DE ADMISIBILITATE:

A) Obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

Obiectul sesizării vizează o normă din Codul de procedură civilă care este o lege organică.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a examinat diverse cauze în care s-a pronunțat și asupra aplicabilității normei legale în situații concrete, apreciind constituționalitatea sau neconstituționalitatea acesteia în măsura în care norma este aplicată unor cazuri determinate (*a se vedea, de exemplu, HCC nr. 21 din 2016*).

Omisiunea legislativă dacă aceasta afectează un drept din Constituție intră în competența Curții Constituționale (*De ex: HCC nr.11/2025*).

Astfel, pentru ca o excepție de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond, Curtea trebuie să analizeze prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (*a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 29; HCC nr. 4 din 30 ianuarie 2024, § 26*).

De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (*HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; HCC nr.13 din 30 aprilie 2024, § 39*). Curtea a reiterat că dispozițiile constituționale ale articolului 16 devin incidente

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

numai atunci când se demonstrează existența unui tratament diferențiat, precum și în cazul în care tratamentul diferențiat contestat se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (*a se vedea DCC nr. 26 din 16 februarie 2021, § 22*).

Referitor la incidența articolelor 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea notează că ele nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței, Curtea poate aplica prevederile acestor articole (*HCC nr. 11 din 26 mai 2022, § 32; DCC nr. 103 din 19 iulie 2022, § 15, HCC nr. 13 Dosarul nr. 182a/2023*).

Prin urmare, în opinia autorului sesizării, omisiunea legislativă asupra controlului judiciar efectiv expusă în art. 180 (2) CPC prin prisma drepturilor constituționale - pentru admisibilitate este întrunită.

B) Excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

Excepția este ridicată de către avocatul reprezentant al unei Părți procesuale (a Societății Pârâte) în cauza civilă aflată pendinte pe rolul Instanței contencioase.

Potrivit jurisprudenței sale constante, Curtea Constituțională admite ca avocatul reprezentant al unei părți din proces să ridice excepția de neconstituționalitate în interesul clientului. Prin urmare, în opinia autorului și această condiție este întrunită.

Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

C) Prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei:

Potrivit materialelor cauzei, Reclamanta Timotin Galina s-a adresat în instanța civilă cu acțiune împotriva SRL Tititi și C, privind dizolvarea și lichidarea societății. În cererea de chemare în judecată, reclamanta a formulat cerere de aplicarea măsurilor de asigurare civilă prin instituirea administrării fiduciare, cu mai multe restricții și intruziune în dreptul de proprietate și de administrare a Societății active, care nu este nici în proces de lichidare, nici în proces de insolabilitate și respectiv, restricțiile în dreptul de proprietate sunt proprii unui Lichidator, înlăturând nejustificat administratorul statutar de la conducere, acordând împuterniciri excesive administratorului fiduciar asupra bunurilor din proprietatea Societății, perturbând astfel dezvoltarea activității în domeniul specific și rar pe piața Republicii Moldova, precum este domeniul de marochinărie cu exportarea peste hotare a mărfurilor confecționate din piele naturală la fabrica de producere a Societății pentru mărci comerciale renumite internațional.

Societatea Pîrîta și asociații majoritari atrași în calitate de Pârâți, în Instanța de fond la etapa preliminară de examinare a litigiului civil - au depus Cerere de anularea măsurii de

asigurare, invocând 11 argumente probate în susținerea anulării (revocării) măsurii de asigurare instituite ce aduce atingere nejustificată dreptului de proprietate a Societății Pârâte, respectiv dreptului de proprietate a asociațiilor majoritari Pârâți, stagnează dezvoltarea afacerii în domeniul rar și specific la care Administratorul fiduciar instituit cu împuterniciri extinse de un Lichidator într-o cauză civilă - este o măsură excesivă și neproportională dispusă contrar scopului unei măsuri de asigurare stabilit la art. 174 (1) Cod procedură civilă. De la instituirea măsurii de asigurare, și din motive legate de înlăturarea absolută a conducerii- de la Societatea Pârâtă au plecat masiv aproape toți angajații muncitori, care au o calificare specială în domeniul marochinării. Societatea care până la instituirea măsurii de asigurare, era una prosperă, activă, genera profituri mari, fiind contribuabil mare, premiat de Serviciul Fiscal de Stat în această calitate, a devenit o Societate cu care partenerii de afacere actuali și investitorii de peste hotare nu doresc continuarea sau /și încheierea raporturilor de colaborare în continuare, respectiv profitabilitatea este în scadență și măsura restrictivă afectează și mai departe dreptul de proprietate, nelimitându-se prin măsurile de asigurare instituite doar la conservarea de bunurilor din proprietatea Societății.

Astfel, Instanța de fond, până a trece la faza dezbaterilor judiciare – la data de 26.12.2024 a respins Cererea de anulare a măsurilor de asigurare depusă de Societatea pârâtă și asociații majoritari pârâți.

Încheierea de respingerea anulării măsurii de asigurare a fost atacată cu recurs de către Societatea Pârâtă și asociații majoritari Pârâți la Curtea de Apel Centru la data de 10.01.2025, vizînd necesitatea unui control și verificare a legalității unei încheieri care se referă la intruziunea în dreptul de proprietate și alte drepturi ale societății cu răspundere limitată și a asociațiilor majoritari, care trebuie efectuat de o altă instanță (ierarhic superioară) decît cea care a dispus și a menținut măsura de asigurare în fond.

Din 10.01.2025 Recursul depus se află pe rolul Curții de Apel Centru, iar o soluție pe caz nu este adoptată, fiind ridicată excepția de neconstituționalitate depusă acum.

D) Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Cu privire la constituționalitatea unor prevederi din *art.180 (2) Cod procedură civilă*, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat anterior.

Prin urmare, în opinia autorului sesizării condițiile de admisibilitate sunt întrunite.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Constituția RM, adoptată la 29.07.1994:

Articolul 20 din Constituția RM- Accesul liber la justiție -(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26 din Constituția RM- Dreptul la apărare -(1) Dreptul la apărare este garantat. (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 16 din Constituția RM - Egalitatea (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 46 din Constituția RM - Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate. (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă. (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii. **CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA 48** (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului. (6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 54 din Constituția RM - Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți-(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 4 din Constituția RM- Drepturile și libertățile omului -(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 8 din Constituția RM -Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale-(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. (2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

2. Convenția europeană a drepturilor omului:

Potrivit art.6 CEDO- Dreptul la un proces echitabil:

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției

Potrivit art.13 CEDO- Dreptul la un remediu efectiv Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Protocol 1 CEDO, art.1: Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

Potrivit art. 1 CEDO- Obligația de a respecta drepturile omului - Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Codul de procedură civilă:

Potrivit Articolul 2 CPC- Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(2) În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției, iar în caz de discordanță între normele prezentului cod și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.

(3) Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte norme decît cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

(4) Legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a cauzelor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a cauzelor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată), precum și a celor care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități.

Potrivit Articolului 5 CPC- Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Potrivit Articolul 22 CPC- Egalitatea în fata legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se desfășoară pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(2) Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Potrivit Articolul 26 CPC- Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

(2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra

oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

(3) Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

(4) Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Potrivit Articolul 27 - Disponibilitatea în drepturi a participanților la proces

(1) Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

(2) Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

Articolul 12- Soluționarea cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova-

(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

Articolul 15 - Folosirea căilor de atac- Participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Articolul 174- Temeiurile asigurării acțiunii

(1) La cererea participanților la proces, judecătorul sau instanța dispune în aceeași zi aplicarea sau neaplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii. Asigurarea se admite în orice fază a procesului până la etapa în care hotărârea judecătorească devine definitivă, în cazul în care neaplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești.

Articolul 180. Anularea măsurilor de asigurare a acțiunii

(1) Măsura anterioară de asigurare a acțiunii poate fi anulată la cererea pârītului de către instanța care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza.

(2) Anularea măsurii anterioare de asigurare a acțiunii se soluționează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea

lor repetată însă nu împiedică examinarea problemei. Încheierea judecătorească privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii poate fi atacată cu recurs. Recursul împotriva încheierii de anulare a măsurilor de asigurare a acțiunii sau de substituire a unei forme de asigurare cu o alta suspendă executarea încheierii.

Articolul 181. Atacarea încheierii privind asigurarea sau neasigurarea acțiunii

(1) Încheierea privind asigurarea sau neasigurarea acțiunii poate fi atacată cu recurs.

(4) Pentru soluționarea recursului împotriva încheierii de asigurare a acțiunii sau de respingere a cererii de asigurare a acțiunii, instanței de recurs i se expediază copia dosarului, certificată de instanța care a emis încheierea respectivă, dacă comunicarea nu se face prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

Articolul 423. Recursul împotriva încheierii primei instanțe

(1) Încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.

(1¹) Instanța de judecată care a emis încheierea susceptibilă de recurs, după depunerea recursului, îl expediază, împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, instanței ierarhic superioare competente. Recursul depus împotriva încheierii suspendă executarea acesteia, cu excepțiile stabilite de lege.

(2) Împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decît odată cu fondul cauzei.

(3) Actele de contestare a încheierii judecătorești care se atacă odată cu fondul cauzei se anexează la dosar, iar prin încheiere protocolară se consemnează că acesteia nu i se dă curs pînă la examinarea fondului.

Articolul 426. Depunerea și examinarea recursului împotriva încheierii

(1) – *abrogat.*

(2) Recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă.

(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Articolul 426¹. Restituirea recursului împotriva încheierii

(1) Instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă:

- a) cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen;
- b) cererea de recurs a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare recurs;

- b¹) cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) și (2), cu excepția cerinței privind anexarea dovezii de plată a taxei de stat;
- c) cererea de recurs nu este semnată sau este semnată necorespunzător;
- d) recurentul solicită restituirea recursului până la examinarea acestuia de către instanță;

e) încheierea nu poate fi atacată cu recurs, potrivit legii.

(2) Recursul împotriva încheierii judecătorești se restituie în baza a cel puțin unuia din temeiurile prevăzute la alin. (1), printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

(2¹) Prin derogare de la alin. (2), dacă la cererea de recurs lipsește dovada de plată a taxei de timbru, instanța de recurs emite o încheiere, care nu se supune niciunei căi de atac, de a nu da curs cererii de recurs și acordă recurentului un termen rezonabil pentru înlăturarea deficiențelor depistate. Dacă recurentul înlătură deficiențele în cadrul termenului acordat, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. Dacă recurentul nu înlătură deficiențele cererii de recurs în cadrul termenului acordat, instanța de recurs o restituie imediat după expirarea termenului rezonabil stabilit de instanță pentru înlăturarea neajunsurilor.

Articolul 427. Împuternicirile instanței la examinarea recursului împotriva încheierii

Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept:

- a) să respingă recursul și să mențină încheierea;
- b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată;
- c) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

Potrivit Hotărârii Plenului CSJ nr. 32 din 24.10.2003 la p. 39 se indică:

Încheierile pronunțate în materie de asigurare se supun unei singure căi de atac-recurs.

Astfel potrivit, prevederilor art. 181 CPC, pot fi atacate cu recurs:

Încheierile de asigurare a acțiunii,

Încheierile prin care s-a respins cererile de asigurare a acțiunii,

Încheierile de substituie a unei forme de asigurare cu alta,

Încheierile de anulare a măsurilor de asigurare.

Încheierile adoptate pe marginea acestor chestiuni de către judecătorii se atacă respectiv la curțile de apel.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Argumente pe fondul sesizării:

Argumente pe fondul sesizării:

În norma art.180 (2) CPC, se indică că se atacă cu recurs *încheierile privind anularea măsurii de asigurare*.

În același timp, art. 181 CPC, prevede că (1) *Încheierea privind asigurarea sau neasigurarea acțiunii poate fi atacată cu recurs*.

Totodată, art.423 CPC, indică că (1) *Încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi*.

Din prevederile Hotărîrii Plenului CSJ nr. 32 din 24.10.2003, în p.39 se indică că *se atacă încheierile privind anularea măsurilor de asigurare,,*.

Legiuitorul în titlul art.180 CPC indică denumirea per general „*anularea măsurilor de asigurare,,*”. În explicațiile Plenului CSJ nr. 32 din 24.10.2003 la p. 39, - se reflectă expres prin listă exhaustivă, tipurile de încheieri care pot fi contestate prin recurs, iar din categoria încheierilor legate de *chestiunea privind anularea măsurii de asigurare*, sunt incluse: *încheierile privind anularea măsurii de asigurare*.

Astfel, desi Legiuitorul în titlul art.180 CPC prevede procedura de recurs asupra chestiunilor legate de depunerea, examinarea, atacarea *per general asupra cererilor legate de anularea măsurilor de asigurare*, *însă este omis să se expună expres* în același articol 180 (2) CPC *asupra unei categorii de încheieri legate de aceeași chestiune* ce ține de anularea măsurilor de asigurare, și anume: a omis să se expună pozitiv expres *în oglindă asupra încheierilor privind respingerea anulării măsurilor de asigurare*.

Adică, în prezent, conform normei legale exprese la art. 180 (2) CPC, în cazul în care se depune în instanța de fond o cerere privind anularea măsurilor de asigurare, doar atunci cînd această cerere *a fost admisă și au fost anulate măsurile de asigurare*, - persoana interesată *poate ataca cu recurs* acest fel de încheieri. *În cazul contrar*, dacă cererea de anularea măsurilor de asigurare *depusă în fond, nu a fost admisă*, iar *măsurile de asigurare nu au fost anulate*, fiind menținute ingerințele în drepturile subiective ale

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat un sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

unei/mai multor persoane,- acest tip de încheieri reiesă că nu pot fi atacate cu recurs, or nu sunt indicate expres această categorie de încheieri în art.180 (2) CPC.

Astfel, deducem pozitiv favorabil că pe marginea „chestiunii,, per general legate de anularea măsurii de asigurare, care în opinia Plenului CSJ se atacă cu recurs, și reieșind din titlul art. 180 CPC - ar fi toate încheierile legate de examinarea anume a acestei chestiuni privind „anularea măsurii de asigurare,,:

1) fie că pe de-o parte, sunt încheieri de admitere a anulării măsurii de asigurare,

2) fie că pe de altă parte, sunt încheieri de respingere a anulării măsurii de asigurare,

*dar toate încheierile judecătorești- se referă totuși la o chestiune unică legată de „anularea măsurii de asigurare,,.

Astfel, prin omisiunea legislativă de-a asigura în lege (Codul pe procedură civilă, art.180 (2) CPC) expres un control judiciar efectiv asupra încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă (adică legate de instituirea unor restricții și ingerințe concrete în dreptul de proprietate la caz a unei entități juridice și menținute de fond prin respingerea cererii de anulare a măsurilor de asigurare) – se încalcă direct drepturile fundamentale prevăzute de art. 20, 23, 46, 26 combinate cu art.16, 54 din Constituția Republicii Moldova - unei din părțile procesului civil.

În cadrul prezentei cauze, problema ridicată prin Sesizare de către autor, vizează omisiunea legislativă și o practică incoerentă a instanțelor judecătorești. În jurisprudența constantă a Curții Constituționale este prezentă atât omisiunea legislativă (*De ex: HCC nr11/2025*) cât și practica de aplicării a legii (*de ex nr.21 din 22.07.2016*).

A) La caz, autorul va dezvolta pentru început argumente asupra incidenței art.23 din Constituție combinat cu art. 46, 54 din Constituție raportate speței sesizate:

Cu privire la art. 23 din Constituție, Curtea Constituțională în mod constant menționează că acesta implică adoptarea de către Legislator a unor legi accesibile și previzibile (*de ex HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 38; HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018, §32; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 110*). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (*de ex DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18*).

Prin urmare, **art. 23** din Constituție (care stabilește condițiile calității legii) nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental. (*de ex* : DCC nr. 100 din 04.09.2020).

Este relevant, că doctrina și practica judiciară tratează măsura de asigurare și anularea măsurii de asigurare ca fiind acte cu același efect de restrângere a drepturilor (*de ex.*: **dr. proprietate, dr. de dispoziție, etc**). Dececea încheierile judecătorești privind refuzul anulării măsurii de asigurare au același impact asupra drepturilor părții, or mențin o ingerință/o restricție în dreptul subiectiv, la caz – dreptul de proprietate.

Deci în opinia autorului sesizării – astfel de încheieri judecătorești trebuie să fie supuse unui control judiciar efectiv, la fel cum sunt supuse controlului judiciar încheierile privind asigurarea acțiunii, încheierile privind neasigurarea acțiunii, încheierile privind anularea măsurilor de asigurare. Or, în prezent, încheierile privind respingerea măsurilor de asigurare nu sunt prevăzute expres în art. 180 (2) CPC ca fiind încheieri supuse recursului, unde norma necalitativă și lacunară de la art. 180 (2) CPC – afectează disproporțional dreptul de proprietate și ingerințele/restricțiile în dreptul de proprietate pentru care este supusă Societatea Pîrîta SRL Tititi și C.

Art. 46 din Constituție are o jurisprudență bogată în materia dreptului de proprietate. În mod constant Curtea menționează că Constituția garantează realizarea acestui drept prin diferite forme (HCC 110/1996; HCC 38/1999; HCC 5/2006). **Articolele 46 și 127 din Constituție** își găsesc corespondența în dispozițiile articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează, în esență, dreptul de proprietate. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, conceptul de „bun” din prima parte a articolului 1 din Protocolul nr. 1 are un sens autonom care nu se limitează la proprietatea asupra bunurilor fizice și este independent de clasificarea formală din dreptul intern. Problema care trebuie examinată este dacă circumstanțele cauzei, avute în vedere în ansamblu, justifică dreptul persoanei la un interes patrimonial protejat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, mutatis mutandis, *Zwierzynski v. Polonia* , 19 iunie 2001, § 63; *Saghinadze și alții v. Georgia*, 27 mai 2010, § 103; *Kalandadze v. Rusia*, 5 septembrie 2017). (HCC nr. 13 Dosarul nr. 182a/2023).

Constituția garantează dreptul la proprietate privată (**articolul 46 alin. (1)**), ocrotește proprietatea și garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății (articolul 127 alin. (2)). **Articolele 46 și 127 din Constituție** își găsesc corespondența în dispozițiile articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul de proprietate. Scopul principal al articolului 1 din Protocolul nr. 1 este de a proteja o persoană împotriva ingerinței nejustificate a statului în respectarea bunurilor sale. ... În jurisprudența sa, Curtea a menționat că dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție, nu este un drept absolut, poate suporta limitări și este susceptibil de ingerințe ale statului în ceea ce privește exercitarea atributelor sale. Limitarea exercițiului acestui drept poate fi impusă de necesitatea

asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general, iar uneori are ca scop protecția drepturilor și a libertăților altor persoane (a se vedea DCC nr. 9 din 20 ianuarie 2022, § 25).

Totuși, aceste restrângeri trebuie să respecte cerințele prevăzute de articolul 54 din Constituție, și anume să fie prevăzute de lege, să urmărească unul sau mai multe dintre scopurile legitime stabilite la acest articol, să fie necesare și proporționale cu situația care le-a determinat (*HCC nr. 20 din 26 decembrie 2024, § 119*). Cu privire la respectarea standardului calității legii (dacă ingerința este „prevăzută de lege”) Curtea Europeană a reiterat, în jurisprudența sa, că o condiție esențială pentru ca o ingerință să fie considerată compatibilă cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 este ca aceasta să fie legală, „că prima și cea mai importantă cerință a articolului 1 din Protocolul nr. 1 este ca orice ingerință a unei autorități publice în exercitarea pașnică a bunurilor să fie legală”. Totuși, principiul legalității presupune, de asemenea, ca dispozițiile aplicabile de drept intern să fie suficient de accesibile, precise și previzibile (*Beyeler v. Italia [MC], 5 ianuarie 2000, §§ 108-109*).

Curtea notează că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (a se vedea *HCC nr. 37 din 7 decembrie 2021, § 53; HCC nr. 39 din 21 decembrie 2021, § 39, HCC nr. 8 Dosarul nr. 156g/2024*).

De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că statul, ca și în cazul altor drepturi materiale, garantate de Convenție, poate restrânge exercițiul dreptului de proprietate, poate lipsi persoana de proprietate în interesul societății, în condițiile prevăzute de lege, și poate să asigure adoptarea unor legi, pe care le consideră necesare pentru efectuarea controlului privind folosința proprietății în conformitate cu interesul general. De asemenea, Curtea Europeană a subliniat că va respecta marja de discreție a legislatorului în aprecierea interesului general, cu excepția cazului în care marja respectivă este lipsită de o justificare rezonabilă (a se vedea, *mutatis mutandis, James și alții v. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 21 februarie 1986, § 46; Hutten-Czapska v. Polonia, 19 iunie 2006, §§ 165-166; Lindheim și alții v. Norvegia, 12 iunie 2012, § 96; B. Tagliaferro & Sons Limited și Coleiro Brothers Limited v. Malta, 11 septembrie 2018, § 67; Gauci și alții v. Malta, 8 octombrie 2019, § 64*). (a se vedea *DECIZIA CC Nr. DCC52/2020 din 02.06.2020*).

Curtea Europeană a reținut într-o cauză similară cu prezenta cauză, *Strezovski și alții v. Macedonia de Nord*, pronunțată la 27 februarie 2020, că obiectul esențial al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care garantează dreptul de proprietate, constă în protecția persoanei de ingerința nejustificată a statului în posesia nestingherită a bunurilor sale. Totuși, în virtutea articolului 1 din Convenție, fiecare parte contractantă „îi recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în

Convenție". Realizarea acestei obligații generale poate presupune obligații pozitive inerente asigurării exercitiului efectiv al drepturilor garantate de Convenție.

În contextul articolului 1 din Protocolul nr. 1 și în cazul litigiilor dintre persoane fizice și companii, obligațiile pozitive pot pretinde ca statul să întreprindă măsurile necesare pentru protecția dreptului de proprietate. Acest fapt presupune, în special, că statele au obligația de a institui proceduri judiciare care oferă garanțiile procedurale necesare și care, prin urmare, le permit tribunalelor naționale să judece în mod efectiv și corect orice caz care vizează chestiuni legate de proprietate (§ 61). Granița dintre obligațiile pozitive și obligațiile negative ale statului în baza articolului 1 din Protocolul nr. 1 nu conduce, în sine, la o definiție precisă a obligațiilor pozitive. Principiile aplicabile sunt, cu toate acestea, similare. Dacă cazul este analizat în termenii unei obligații pozitive a statului sau în termenii unei ingerințe a unei autorități publice care trebuie să fie justificată, criteriile aplicabile nu diferă în esență. În ambele contexte, trebuie atrasă atenția la echilibrul corect care trebuie asigurat între interesele concurente ale persoanei și ale comunității ca întreg. În ambele contexte, statul se bucură de o marjă de apreciere la stabilirea pașilor care trebuie întreprinși pentru a se asigura conformitatea cu Convenția Europeană (§ 62).

Așadar, Curtea a reținut că dreptul de proprietate poate fi supus restrângerilor, cu condiția respectării rigorilor instituite de articolul 54 alin. (2) din Constituție. În acest sens, Curtea a supus analizei prin efectuarea testului legalității și a testului proporționalității, dacă restrângerea era prevăzută de lege, dacă urmărirea unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute în Constituție, dacă realizează, odată implementată, unul din aceste scopuri și dacă a fost asigurat un echilibru corect între interesele concurente. (a se vedea HCC nr. 4 Dosarul nr. 205a/2020).

La caz, SRL Tititi și C ca parte procesuală nu beneficiază prin omisiune legislativă de un control judiciar și normă imprevizibilă - asupra recursului împotriva anumitei categorii de încheieri judecătorești legate de restricții aplicate ca măsură de asigurare asupra dreptului de proprietate. Deci, partea procesuală, este restricționată neproportional atât prin aplicarea măsurii de asigurare care are ingerință în dreptul de proprietate, dar și este restricționată prin imposibilitatea legală de-a ataca cu recurs încheierea respectivă în fața unei instanțe ierarhic superioare celei care a aplicat măsura de asigurare și care a refuzat anularea acestor măsuri de asigurare, - deci sunt restricții de procedură care afectează dublu ingerința în dreptul de proprietate. Mai mult, Statul prin norma art. 180 (2) CPC nu a asigurat condiția echilibrului necesar la controlul judiciar efectiv asupra ingerințelor în dreptul de proprietate al SRL Tititi și C. (a se vedea suplimentar HCC nr.7 din 22 februarie 2022).

Autorul sesizării reține că orice măsură de restrângere (inclusiv măsura de asigurare civilă, cu anumite restricții asupra dreptului de proprietate, asupra dreptului de dispoziție, etc) trebuie să prevadă o cale de atac efectivă, adică să aibă loc un control judiciar într-un mod efectiv ambelor părți procesuale, atunci când există ingerințe și restricții temporar aplicate în dreptul de proprietate și alte drepturi subiective: fie că controlul judiciar să va referi la refuzul sau la admiterea anulării măsurilor restrictive asupra dreptului de proprietate instituite prin măsură de asigurare civilă. (a se vedea suplimentar HCC. nr.7 din 22 februarie 2022).

Norma este previzibilă atunci când oferă o anumite garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (a se vedea cauza *Amann vs. Elveția*, hot. 16.02.2000, prgr.56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (a se vedea cauza *Silver și alții vs. Regatul Unit*, toh. 25.03.1983, prgr.80).

Prin urmare, la caz, omisiunea legislativă în textul art.180 (2) CPC „Încheierea judecătorească privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii poate fi atacată cu recurs„ - fără indicarea expresă legislativă a aplicării controlului judiciar (prin recurs) și a categoriei în oglindă a încheierilor judecătorești cu privire la respingerea anulării măsurilor de asigurare - constituie o normă neprivizibilă, incertă, oferind o marjă de discreție asupra încălcării dreptului de acces la justiție, având în vedere că diferite complete ale Instanței de recurs interpretează diferit această omisiune legislativă de-a prevedea expres calea de atac prin recurs a anumitor categorii de încheieri legată de anularea măsurii de asigurare: - privind respingerea anulării măsurii de asigurare. (a se vedea, pe de-o parte: 1) *decizia CAC din 29.06.2017, nr. 2r-1202/17*; 2) *decizia CAC din 06.06.2017, nr. 2rc-136/17*; 3) *decizia CAC din 08.10.2020, nr. 2r-1987/20*; pe de altă parte: 1) *decizia CAC din 14.11.2024, nr. 2ri-390/24*). Or, la caz, dacă, ne conducem că Legiuitorul în al.2 din art. 180 CPC a avut în vedere sub textul: „încheierile judecătorești privind anularea măsurilor se asigurare se contestă cu recurs„- că toate încheierile legate de chestiunea privind anularea măsurilor de asigurare (încheierile de respingerea anulării măsurii de asigurare /încheierile de admiterea anulării măsurii de asigurare) se contestă cu recurs, atunci din practica judiciară discrepantă supra indicată și dificultatea apărută la Colegiul de examinare a prezentei cauze civile în ordine de recurs - autorul sesizării va susține în continuare că norma al.2 din art. 180 CPC este lacunară și acordă incertitudinii, cu marjă lărgită de discreție asupra încălcării dreptului de acces la justiție.

Așa cum prevede articolul 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și al libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor „prevăzute de lege”. Principiul legalității presupune îndeplinirea standardului calității prevederilor legale aplicabile (a se vedea HCC nr. 37 din 7 decembrie 2021, § 53). (a se vedea suplimentar din 30 aprilie 2024 HCC nr. 13 Dosarul nr. 182a/2023).

Prin urmare, cât privește neclaritatea, coliziunea, omisiunea legislativă în norma art.180 (2) CPC, raportată art. 23 din Constituție, de-a prevedea expres posibilitatea controlului judiciar al oricăror încheieri legate de măsura de asigurare civilă, adică

atacării cu recurs și a încheierilor privind respingerea anulării măsurii de asigurare - acestea sunt obstacole de fapt și drept neconstituționale, care urmează a fi tratate conform normelor actelor internaționale conform art. 4 (2), 8, 54 combinate cu drepturile fundamentale prevăzute la art. 20, 26, 46, 16 din Constituția RM.

În speța *De Geouffe de la Pradelle vs. Franța*, hot. 16.12.1992, Curtea a stabilit că complexitatea procedurilor interne sau *neclaritățile* pe marginea naturii juridice a unor acte - pot fi considerate precum obstacole pentru realizarea dreptului de acces efectiv la justiție și ridică chestiuni clare de încălcarea art. 6 (1) CEDO. Totodată, a fost menționat de Curte, că jocul dispozițiilor legale consacrate în legislația națională din care tribunalul face concluzii de inadmisibilitatea unei acțiuni judiciare- nu corespunde imperativelor art.6 (1) CEDO, fiind absolut necesar ca statul pârât să asigure oricărui individ o posibilitate clară și corectă de-a contesta actul ce prezintă o ingerință în drepturile sale. (a se vedea suplimentar Cauza Golder vs. Marea Britanie).

În acest sens, autorul sesizării raportat speței, susține că norma art.180 (2) CPC este lacunară, în care omisiunea legislativă de-a prevedea un control judiciar eficient asupra anumitor categorii de încheieri judecătorești se ridică la un nivel de neconstituționalitate, or direct afectează drepturi fundamentale consacrate în art.23 combinat cu art.54 din Constituție.

B) În continuare, autorul sesizării va dezvolta argumentele sesizării ce țin de incidența la caz a art. 20, 26 din Constituție, combinate cu art. 54, 16 din Constituție:

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat în mod constant (a se vedea suplimentar *HCC Nr.21 din 16.07.2013, HCC nr.22 din 2018*) că lipsa unei căi efective de atac împotriva unei încheieri care afectează drepturile patrimoniale reprezintă o încălcare a accesului la justiție statuat în art. 20 din Constituție și art.6 CEDO.

În privința articolului 54 din Constituție, Curtea a reiterat că acesta nu are o aplicare de sine stătătoare, ci numai în coroborare cu un drept fundamental, care trebuie să fie aplicabil (a se vedea *DCC nr. 56 din 4 iunie 2024, § 20*). Articolul 20 din Constituție, care garantează dreptul de acces liber la justiție, este corespondentul articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar articolul 26 din Constituție, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, este corespondentul articolului 6 § 3 din Convenție. Astfel, garanțiile stabilite de articolul 26 din Constituție reprezintă aspect precis ale dreptului la un proces echitabil, prevăzute de articolul 20 din Constituție și articolul 6 din Convenție (a se vedea *DCC nr. 37 din 25 aprilie 2024, § 22*).

Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care

persoanele le au, potrivit legii, în vederea apărării intereselor lor (*a se vedea suplimentar HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 65*). Atunci când persoana nu are posibilitatea de a-și prezenta probele și de a-și demonstra nevinovăția, ea nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa, așa cum le stabilește **articolul 26 din Constituție** (*a se vedea HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 32*).

În sensul celor reținute de Curte, autorul sesizării atrage atenția că la caz **prin omisiunea legislativă și norma imprevizibilă, incertă la art. 180 (2) CPC**, părților în proces: SRL Tititi și C, asociațiilor majoritari Mirabela Tanas, Maria Fauras, Vasile Tanas, Tudor Tănase li este încălcat direct acest drept la apărare, drept de acces la justiție efectiv printr-o cale de atac, entitatea și asociații majoritari nu pot folosi toate instrumentele necesare de apărare în lipsa procedurii legal stabilite de un control asupra ingerințelor suportate prin aplicarea și menținerea măsurilor de asigurare. **Or, în lipsa unei căi de atac, în lipsa posibilității apărării în mod egal contradictoriu a ambelor părți opoziție a drepturilor și intereselor în care este o intruziune temporară în anumite drepturi subiective**, - părțile sunt lipsite de accesul la justiție efectivă în fața unei instanțe ierarhice superioare celei care a aplicat măsura de asigurare restrictivă chiar dacă este temporară.

Jurisprudența CEDO are o practică vastă în acest domeniu: Cauza Golder vs. Regatul Unit hot. 21.02.1975, prgr. 36- Curtea a menționat că dreptul de acces la instanță poate fi limitat prin prevederile legii, să urmărească scop legitim și să fie proporțional pentru a nu afecta esența dreptului. În *Cauza Freitag vs. Germania, hot. 19.07.2007, cauza Marc Brauer vs. Germania, hot. 01.09.2016 prgr.36-* Curtea a reiterat că relativitatea dreptului de acces la justiție este volatilă și pentru normele de natură procedurală. În *Cauza Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții vs. România, hot. 29.11.2016, prgr.86-* Marea cameră a menționat că efectivitatea dreptului în discuție reclamă că persoana să aibă posibilitatea clară, concretă de-a contesta act care constituțional e o ingerință în exercitarea drepturilor sale. Nu include acest drept doar inițierea acțiunii în justiție, ci și dreptul la soluționarea cauzei de-o instanță competentă să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de drept și de fapt.

În *Cauza Piersak vs. Belgia, p.30 lit.d)-* Curtea a statuat că instanțele trebuie să insufle încredere indispensabilă publicului, este necesar să se țină seama de considerentul important de organizarea internă și atribuții de competență a instanțelor, existența procedurilor naționale pentru garantarea importanței constatărilor factorului relevant. (*a se vedea de asemenea Cauza Meznaric vs. Croația, prgr.27; Cauza Escador Valero vs. Spania, prgr.24-29*). În *Cauza Ashingdance vs. Regatul Unit, hot. 28.05.1985, prgr.55-* Curtea a stabilit că principiul liberului acces nu este absolut, or prin natura însăși o reglementează Statul atât în privința unor limitări sau condiționări atât timp cât nu este atinsă însăși substanța dreptului.

Astfel, conform art. 20 din Constituție, se menționează asupra accesului liber la justiție, iar corelat cu art. 26, 16, 54 din Constituție, precum și art. 6 (1), 13 CEDO, Protocol 1 CEDO art.1 - *la caz*, autorul sesizării observă că o parte procesuală (SRL Tititi și C, asociații majoritari Mirabela Tanas, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Tudor Tănase- pîrîții) este dezavantajată neproportional în accesul la justiție, în dreptul la apărare și la recurs eficient, or din norma legii la art. 180 (2) CPC se evidențiază o dizbalanță inechitabilă vs. partea opusă din process, or doar o parte procesuală și doar în cazul expres prevăzut în cod sau lege poate ataca prin recurs, cu prezentarea poziției de apărare, prin depunerea probatoriului și doar încheierile prin care s-a anulat măsura de asigurare. Însă, cealaltă parte procesuală în litigiu, precum părțile pîrîte: SRL Tititi și C, asociații majoritari Mirabela Tanas, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Tudor Tănase)- nu au o egalitate de șanse și în contradictoriu la exercitare deplină a se apăra efectiv prin procedeu legal de control judiciar, în egală măsură cu drepturilor procesuale și dreptul fundamental de acces în justiție și recurs efectiv- control judiciar printr-o cale de atac prin recurs, care îi este nejustificat, neproportional restricționată printr-o omisiune legislativă de-a prevedea expres în art. 180 (2) CPC aplicarea unui control judiciar asupra încheierilor privind respingerea anulării măsurii de asigurare.

Rețin, că CEDO a admis că art.6 din Convenție stabilește procedurile disponibile părților din litigiu. Aceasta ar fi golit de conținut dacă nu s-ar avea în vedere și accesul la instanță. Astfel, dreptul de acces la instanță decurge implicit din dreptul la un proces echitabil în temeiul art. 6 (1) CEDO, art. 20 din Constituția RM. Procesul este considerat echitabil în funcție de toate circumstanțele cazului, inclusiv de posibilitatea părții de-a avea acces la justiție în mod egal părții oponente.

În aceeași ordine de idei, Art.6 (1) CEDO prevede nu doar garanții procedurale, ci și un drept autonom de-a avea acces la instanță, care desi nu este prevăzut expres în Convenție, s-a dovedit a fi unul dintre cele mai importante elemente ale art.6 și care presupune valorificarea a unui remediu eficient împotriva încălcărilor comise de instanța de judecată și anume dreptul de-a contesta actele instanței de fond cu recurs și de-a obține o remediere efectivă a drepturilor încălcate a justitiabilului.

În sensul Convenției europene, este caracterizată noțiunea unui *tribunal* prin rolul de-a înfăptui justiția, adică de-a tranșa în baza cadrului legal pertinent și a procedurii prestabilite orice chestiune privind cauza ce i-a fost diferită spre soluționare. Curtea a notat, că un obstacol de fapt în exercitarea dreptului de acces la o instanță poate duce în egală măsură la încălcarea prevederilor conventionale. în mod similar unui obstacol de drept, iar statele sunt obligate de rezultat să asigure accesul efectiv la justiție (cauza Airey vs. Irlanda, hot. 09.10.1979). Dreptul de Acces la justiție, fiind un drept inerent și fundamental, trebuie să fie efectiv, similar dreptului la Recurs efectiv conform art. 13 CEDO, iar celelalte garanții de procedură derivă de la acestea, fiind inutile și lipsite în absența însăși a Dreptului.

Astfel, la caz, în opinia autorului sesizării, limitarea părții pe care o reprezintă pîrîta SRL Tititi și C și a altor pîrâți asociați majoritari Mirabela Tanas, Vasile Tanas, Maria Fauraș,

Tudor Tănase - în proces asupra dreptului fundamental de acces la justiție *chiar dacă* acesta nu este absolut, se poate restrictiona doar dacă nu se aduce atingere însăși substanței lui, se urmărește un scop legitim și există un raport de proportionalitate între scopul urmărit și mijloacele utilizate. În speță, unei părți în proces (Pârâții) i se limitează neproporțional prin omisiune legală - controlul judiciar al actului justiției care îi afectează un drept subiectiv, partea respectivă nu are un proces echitabil, cu toate instrumentele și măsurile legale de-a riposta asupra ingerinței în dreptul de proprietate făcut de o instanță ierarhic inferioară, precum și asupra încheierii aceleasi instante care îi verifică propriul act al justitiei emis.

În speță, autorul sesizării precizează că unei părți în proces (SRL Tititi și C, asociații majoritari) îi este direct îngrădit dreptul de-a dispune în egală măsură de-o procedură legală și eficientă de acces în justiție prin control judiciar efectiv într-o instanță de recurs asupra unei încheieri care se referă la restricții și măsuri de asigurare civilă aplicate asupra dreptul de proprietate într-o societate comercială, la dreptul de dispoziție și dreptul de gestionare și conducere a societății comerciale, la dreptul de proprietate a asociațiilor majoritari asupra cotelor sociale din proprietatea acestora în cadrul Societății Pârâte. Respectiv, astfel de încheieri judecătorești urmează să fie supuse controlului judiciar efectiv de- instanță ierarhic superioară de controlul legalității actului contestat, la fel cum Legiuitorul a prevăzut un control judiciar efectiv asupra încheierilor judecătorești prin care s-a anulat măsura de asigurare civilă.

Art. 20 din Constituție garantează echitatea procesului civil și în fazele preliminare a procesului, existând în acest sens o bogată jurisprudență a Curții Constituționale. Lipsa unor norme care ar asigura dreptul la o satisfacere efectivă în cadrul procesului judiciar duce la lezarea drepturilor (*ex:HCC 20/1997*). Una din problemele de bază este faptul că, în situația actuală doar instanța care a instituit măsurile de asigurare a acțiunii poate sa-și verifice legalitatea propriei încheieri, având în vedere lipsa legislativă a posibilității de a ataca cu recurs astfel de încheieri judecătorești. În acest caz accesul la Justiție devine unui teoretic și iluzoriu, deoarece pune la îndoială obiectivitatea examinării legalității propriei încheieri.

Autorul sesizării consideră că lăsarea fără un control judiciar efectiv asupra unei încheieri legate de măsura de asigurare trezeste semne de întrebare dacă doar instanța de fond care emite această încheiere este capabilă să verifice legalitatea și temeinicia menținerii măsurilor de asigurare aplicate tot de această instanță, și dacă în lipsa controlului judiciar de o instanță de recurs putem discuta legalitatea, echitatea, echilibrul într-un proces de judecată, - raportat egalității în drepturi procedurale ale părților oponente de-a contesta cu recurs încheierile atât cu privire la anularea măsurilor de asigurare, cât și încheierile cu privire la respingerea anulării măsurilor de asigurare.

Rețin că în absența unei căi de atac expres prevăzute în lege ca control judiciar efectiv - Societății Pârâte SRL Tititi și C și asociațiilor majoritari Pârâți- Mirabela Tanas, Maria Fauraș, Vasile Tanas, Tudor Tănase- nu li este asigurat respectarea dreptului de acces la

justiție și recurs eficient, inclusiv nu este asigurată eficiența protecției acordată de Stat prin norme previzibile și certe asupra ingerințelor și restricțiilor în dreptul de proprietate a Societății Pârâte și ale cotelor sociale din proprietatea asociațiilor majoritari Pârâți, precum și a unor drepturilor egale în oglindă de procedura contestării încheierii judecătorești ale ambelor părți oponente în proces, - fiind disproporționat menținută în continuare o restrângere asupra dreptului patrimonial ale unei părți procesuale, fără posibilitatea efectuării unui control judiciar asupra încheierii judecătorești legate de aplicarea măsurilor de asigurare restrictive privind dreptul de proprietate a SRL Tititi și C și a asociațiilor majoritari.

Art 54 din Constituție, prevede posibilitatea restrângerii drepturilor. Totuși, această restrângere trebuie să fie proporțională. La caz, Pârâții SRL Tititi și C, asociații majoritari Mirabela Tanas, Maria Fauraș, Vasile Tanas, Tudor Tănase sunt neproporțional restrânși în dreptul de-a supune unui control judiciar Încheierea din 26.12.2024 cu privire la respingerea anulării măsurii de asigurare, or în cazul lipsei acestui control judiciar de instanță ierarhic superioară celei care a aplicat măsura restrictivă, - părțile sunt nevoite să aștepte până la examinarea în fond al litigiului civil și doar după adoptarea soluției asupra fondului, să conteste o dată cu fondul încheierea care le restricționează în toată această perioadă dreptul de proprietate.

Art. 16 din Constituție garantează principiul egalității, inclusiv în fața autorităților publice (*HCC28/1997*). Chiar dacă Statul dispune de o marjă de apreciere în ce privește tratamentul diferit, aceasta nu trebuie să depășească anumite limite de proportionalitate (*HCC12/2012*). În cazul în care o parte de persoane ale căror drepturi sunt afectate prin anularea măsurilor de asigurare, au dreptul de a ataca încheierea cu recurs, iar altă parte a cetățenilor ale căror drepturi sunt afectate privind instituirea măsurilor de asigurare a acțiunii - nu au dreptul de a ataca cu recurs, - se produce o inegalitate disproporționată a drepturilor.

Or, Legea nr. 135 din 14.06.2007, publicată la 17.08.2007, MO nr. 127-130, art. 548, cu privire la societățile cu răspundere limitată, *cere ca societatea cu răspundere limitată să fie administrată în interesul ei și a asociaților, iar măsurile intruzive să fie excepționale și proporționale*.

În speță, autorul sesizării atrage atenția că Pârâții SRL Tititi și C, asociații majoritari Mirabela Tanas, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Tudor Tănase, prin Cererea din 18.11.2024 privind anularea măsurilor de asigurare instituite de instanța de fond la 23.08.2024 a administrării fiduciare și o serie extralargi de restricții în dreptul de proprietate a societății și asociațiilor pârâți, - a indicat că activitatea economică a SRL Tititi și C este profitabilă, cu active în creștere și fără restanțe bugetare, există o activitate reală (fabric de producere a articolelor din piele natural pentru mărci comerciale internaționale renumite cu export peste hotare) și nu este probată existența unui pericol actual și grav de risipire a patrimoniului Societății pârâte, pentru a menține în continuare ingerința excesivă în dreptul de proprietate.

În plus, menținerea îndelungată a unui administrator fiduciar extern, cu toate restricțiile asupra dreptului de proprietate - a devenit o măsură de asigurare disproporționată față de

scopul protecției stabilit în art. 174 Cod Procedură Civilă, iar în temeiul art. 225 Cod civil, unica soluție corectă ar fi anularea măsurii de asigurare civilă, revenind la administrarea Societății de către organele sale statutare (administrator statutar și Adunarea generală a asociațiilor). Corespunzător, autorul sesizării a învederat că, *prima instanță la 23.08.2024 a făcut o intruziune excesivă în dreptul de proprietate a Societății și a asociațiilor majoritari*, aplicând incorect principiul autonomiei și conduitei responsabile a asociației minoritare în baza declarațiilor unilaterale a instituit măsura de asigurare, depășind limita împuternicirilor care se acordă administratorului fiduciar în proces civil, asta chiar dacă măsura de asigurare are un caracter provizoriu și revocabil al administrării fiduciare, precum și poate avea loc anularea (revocarea) măsurii de asigurare când nu-și mai justifică necesitatea. La caz, observăm că la soluționarea acestei *Cereri de anularea măsurilor de asigurare*, Instanța de fond a emis *Încheierea prin care a respins anularea măsurii de asigurare*. Anume aici este cazul unui control judiciar efectiv de o instanță ierarhic superioară asupra încheierii emise de prima instanță. Or, este necesar de-a verifica prin control judiciar efectiv de o instanță de recurs asupra legalității și temeiniciei încheierii judecătorești care se referă la măsurile de asigurare (restrictive) menținute de aceiași instanța de fond care le-a și dispus.

Subsecvent, autorul sesizării relevă că potrivit jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, și să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (a se vedea cauza *Purcei contra Irlandei*, 16 aprilie 1991), pe când în speță, în prezența omisiunii legislative din art. 180 (2) CPC de-a prevedea un control judiciar asupra încheierilor judecătorești care se referă la menținerea restricțiilor asupra dreptului de proprietate și gestiune a unei societăți comerciale și ale asociațiilor majoritari, - este neconstitucional fără nici o posibilitate de-a verifica și îndrepta în mod direct și de către o instanță ierarhic superioară intruziunea în drept fundamental stabilit la art.46 din Constituție, ca efect generat de o încheiere judecătorească care la moment nu poate fi recurată din motivul imperfecțiunii și lipsei prevederii legale exprese în acest sens.

Într-un proces echitabil, ambele părți procesuale trebuie să aibă posibilitatea și dreptul în contradictoriu, egal, eficient de acces la justiție și remediu prin recurs eficient- adică de-a ataca cu recurs toate încheierile ce țin de chestiunea „anulării măsurii de asigurare”, prin prevedere expresă în art.180 (2) CPC:

- fie că sunt încheieri de respingerea „anulării măsurii de asigurare”,
- fie că sunt încheieri de admiterea „anulării măsurii de asigurare”,

Curtea notează că respectarea principiului egalității stabilit la art.16 în Constituție presupune acordarea acelorași avantaje tuturor persoanelor, cu excepția cazului în care se demonstrează că tratamentul diferențiat este justificat în mod obiectiv și rezonabil. Această condiție demonstrează că principiul egalității, garantat de articolul 16 din Constituție, nu are în vedere interzicerea oricărui tratament diferențiat, ci doar a tratamentelor diferențiate nejustificate. (a se vedea HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 31; HCCnr.24 Dosarul nr. 130a/2020). Curtea observă că măsurile cu caracter general sunt de natură să evite riscul semnificativ al incertitudinii, al litigiilor, al costurilor și

al întârzierilor, precum și riscul discriminării și al arbitrarului. (a se vedea suplimentar HCCnr.24 Dosarul nr. 130a/2020).

ÎN CONCLUZII:

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că Convenția Europeană a Drepturilor Omului este concepută să garanteze drepturi practice și eficiente, nu drepturi teoretice sau iluzorii. Acest lucru este valabil mai ales pentru garanțiile consacrate la articolul 6 din Convenție, având în vedere locul proeminent deținut într-o societate democratică de dreptul la un proces echitabil, cu toate garanțiile prevăzute la acest articol (*a se vedea Zhang v. Ucraina, 13 noiembrie 2018, § 59*). Potrivit Constituției, justiția este înfăptuită doar de către instanțele judecătorești. Totodată, în procesul înfăptuirii justiției instanțele judecătorești trebuie să fie independente și să nu fie limitate în competențe, pentru a exercita un control de plină jurisdicție (*a se vedea HCC nr. 10 din 10 mai 2016, § 80*).

Prin urmare, consider că, de vreme ce Codul de procedură civilă -art. 180 (2) nu reglementează expres un control judiciar distinct de o instanță ierarhic superioară la examinarea încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă, - în anumite situații, drepturile părții la acces liber la justiție și la recurs efectiv devin cert inefective și iluzorii.

Autorul sesizării concluzionează că lipsa prevederii legale de control judiciar în art.180 (2) CPC asupra tuturor categoriilor de încheieri legate de „chestiunile privind anularea măsurilor de asigurare,, - constituie o problemă în sine, deoarece nici litera, nici spiritul articolului 6 din Convenția Europeană nu poate împiedica o persoană să renunțe la o serie de drepturi procedurale din proprie voință, iar Statul trebuie să ofere persoanei interesate dreptul de acces la justiție prin control eficient al actului emis în fond (*a se vedea suplimentar, mutatis mutandis, Scoppola v. Italia (nr.2) [MC], 17 septembrie 2009, § 135; V.C.L. și A.N. v. Regatul Unit, 16 februarie 2021, § 201*). Curtea Europeană a subliniat că, pentru a fi considerată eficientă în sensul Convenției, renunțarea la anumite drepturi procedurale trebuie stabilită întotdeauna într-un mod lipsit de echivoc și însoțită de garanții minime, comensurabile cu importanța acesteia, voluntară, bazată pe o alegere informată și clară. Mai mult, ea nu trebuie să contravină vreunui interes public important (*a se vedea Dvorski v. Croația [MC], 20 octombrie 2015, § 100-102; Krpelik v. Republica Cehă, 12 iunie 2025, § 76*).

Asadar, în cazul de față lipsa unui control judiciar de o altă instanță (art. 20) afectează dreptul de proprietate (art. 46) disproportionat (art. 54), fapt ce crează o inegalitate a cetățenilor în fața justiției (art.16. 26) asupra ingerinței în drept de proprietate (art.46).

Lipsa unei practici judiciare coerente și clare în acest domeniu (1) *decizia CAC din 29.06.2017, dosar nr. 2r-1202/17; -decizia CAC din 06.06.2017, dosar nr. 2rc-136/17;-*

decizia CAC din 08.10.2020, dosar nr. 2r-1987/20; 2) -decizia CAC din 14.11.2024, nr. Dosar nr. 2ri-390/24)- afectează art. 23 din Constituție. Prin urmare în cazul dat, consider că art. 20 combinat cu art.16, 46 și 23, 26 și 54 din Constituție - ar putea fi examinate de către Curte într-un context unic.

În lipsa prevederii legale exprese în art. 180 (2) CPC (omisiune legislativă de-a prevedea/aplica) control judiciar efectiv asupra încheierii judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare în acțiune civilă, în care sunt aplicate restricții asupra dreptului de proprietate – SRL Tititi și C, asociații majoritari sunt disproporționat și nejustificat în proces civil lipsiți de un proces echitabil, care presupune încălcarea accesului la un tribunal care să le controleze judiciar legalitatea Actului justiției legat de o măsura de asigurare (restrictivă asupra dreptului de proprietate), respectiv omisiunea legislativă dată este în opinia autorului Sesizării - neconstituțională.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 37 și 38 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională,

SOLICIT:

1. A admite Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a omisiunii legislative din prevederile articolului 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă, ridicată de avocatul Cristina Sultan, în interesele Pîrîtei SRL Tititi și C, în dosarul nr. 2r-222/25; 2-24093358-02-2r-03022025, pendinte la Curtea de Apel Centru.
2. A declara neconstituțională omisiunea legislativă din art.180 alin. (2) din Codul de procedură civilă de a asigura un control judiciar efectiv asupra Încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă.
3. Până la modificarea Legii de către Parlament, - a legifera temporar dreptul la control judiciar efectiv asupra încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă.

F. Lista documentelor relevante anexate⁶

1. Cererea de anulare a măsurii de asigurare din 18.11.2025;
2. Încheierea din 26.12.2024 de respingerea cererii de anulare a măsurii de asigurare;
3. Recursul din 10.01.2025 declarat asupra încheierii din 26.12.2024;
4. Suplimentar la recurs din 27.03.2025;

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

5. Suplimentar la recurs din 16.04.2025;
 6. Referința administratorului fiduciar a pârâtei SRL TITITI si C din 16.04.2025;
 7. Suplimentar la recurs din 21.10.2025;
 8. Suplimentar la recurs din 29.10.2025;
 9. Încheierea CAC din 08.05.2025 de solicitarea avizului consultativ al CSJ;
 10. Încheierea CSJ din 13.08.2025 de respingerea acordării avizului consultativ al CSJ.
- NOTĂ: după necesitate, Înalta Curte poate solicita întregul dosarul civil original de la Curtea de Apel Centru

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Cu deosebite considerații,

Digitally signed by Sultan Cristina
Date: 2025.11.20 04:18:46 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
[MOLDOVA EUROPEANĂ]

*Av. Sultan Cristina,
reprezentantul pârâtei/recurente SRL Tititi și C
data 19.11.2025*

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Speranța Clima
Dosar nr. 2r-222/25
2-24093358-02-2r-03022025

ÎN C H E I E R E

11 decembrie 2025

municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Pulbere Ruxanda
Constantin Roșca și Roman Pascari

examinând în lipsa părților cererea avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 180 alin. (2) Cod de Procedură civilă, în cauza civilă la recursul depus de reprezentantul SRL „Tititi&C”, avocat Sultan Cristin, și pârții asociați majoritari-Mirabela Tanas, Maria Fauraș, Vasile Tanas, Tudor Tănase, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2024, privind respingerea anulării asigurării acțiunii civile, pronunțată la cererea de chemare în judecată înaintată de Timotin Galina vs. SRL „Tititi&C”, asociații Mirabela Tanas, Maria Fauraș, Vasile Tanas, Tudor Tănase, privind dizolvarea și lichidarea societății.

C O N S T A T Ă :

Argumentele participanților la proces

1. La 19 august 2024 Timotin Galina a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Tititi&C”, administrator Silviu Tănase, asociaților Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș și Mirabela Tanas cu privire la dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.
2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 23 august 2024, a fost primită spre examinare în procedură generală cererea de chemare în judecată menționată.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 23 august 2024, a fost admisă cererea privind asigurarea acțiunii înaintată de reclamanta Timotin Galina și în scopul prevenirii modificării stării bunurilor la SRL „Tititi&C” în perioada derulării procesului de judecată, a fost dispusă aplicarea următoarelor măsuri de asigurare:
 - a) desemnarea în calitate de administrator fiduciar al SRL „Tititi&C” a administratorului autorizat Verdeș Alexandru, deținătorul autorizației nr. 88 din 19 ianuarie 2015, eliberată de Ministerul Justiției;
 - b) suspendarea din data instituirii administrării fiduciare, sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 25 al. (3) sau art. 75 al. (1) lit. d) din Legea insolvenței, a drepturilor administratorului SRL „Tititi&C” de administrare, gestiune a patrimoniului companiei și de reprezentare a acesteia în raport cu terții, precum și îndeplinirea oricăror atribuții funcționale care ar putea cădea sub incidența

- Statutului SRL „Tititi&C” și Legii nr.135/2007;
- c) obligarea organelor de conducere ale SRL „Tititi&C” (adunarea generală a asociaților, organului executiv (administrator)) să nu creeze administratorului fiduciar al SRL „Tititi&C” impedimente în desfășurarea activității sale și să transmită acestuia în termen de cel mult 3 zile lucrătoare, de la cerere, toate informațiile și documentele solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare de administratorul fiduciar, inclusiv documentele activității economice și actele contabile, ștampila societății, actele de constituire și orice alte documente pe care acesta le va considera necesare pentru desfășurarea activității sale, acestea urmând a fi reținute pentru documentarea activității administratorului fiduciar și luarea deciziilor pe durata administrării fiduciare;
 - d) împuternicirea administratorului fiduciar al SRL „Tititi&C” – Verdeș Alexandru, cu dreptul de a intra în spațiile de serviciu, încăperile, depozitele care aparțin SRL „Tititi&C”, precum și în cele aflate în folosința acesteia, pentru cercetarea bunurilor și a documentelor aflate în ele, să i-a măsuri de conservare a activelor societății cu aplicarea sigiliului asupra lor, să efectueze administrarea, folosirea și exploatarea eficientă, păstrarea și paza bunurilor transmise în administrare fiduciară;
 - e) împuternicirea administratorului fiduciar al SRL „Tititi&C” – Verdeș Alexandru, cu dreptul de a reprezenta persoana juridică în relațiile cu terții la încheierea actelor juridice, precum și în litigiile aflate pe rolul instanțelor de judecată, de a urmări silit debitorii societății în scopul încasării creanțelor ei, de a se achita cu creditorii societății din numele SRL „Tititi&C”, de a valorifica la necesitate, în condițiile prevăzute de Statutul SRL „Tititi&C” și Legea nr. 135/2007, bunurile societății cu achitarea cheltuielilor aferente din sumele obținute în rezultatul administrării fiduciare; măsurile de asigurare fiind aplicate până la rămânerea definitivă a hotărârii.
4. La data de 18 noiembrie 2024 SRL „Tititi&C”, reprezentată de avocatul Sultan Cristina și administratorul Silviu Tănase, asociații Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș și Mirabela Tanas au depus cerere de anulare (revocare) a măsurii de asigurare aplicată prin încheierea din 23 august 2024, solicitând totodată și suspendarea executării încheierii judecătorești din 23 august 2024.
5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2024 s-au respins ca neîntemeiate cererile pârâtului SRL „Tititi&C”, reprezentată de avocatul Sultan Cristina și administratorul Silviu Tănase, asociaților Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș și Mirabela Tanas privind anularea (revocarea) măsurii de asigurare aplicată prin încheierea judecătorească din 23 august 2024, precum și suspendarea executării încheierii date, înaintate în cadrul pricinii civile la cererea de chemare în judecată a lui Timotin Galina împotriva SRL „Tititi&C”, administrator Silviu Tănase, asociații Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș și Mirabela Tanas cu privire la dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.

Poziția părților în instanța de recurs:

6. La data de 10 ianuarie 2025, avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, a depus cerere de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 decembrie 2024, prin care a solicitat admiterea recursului. Casarea integrală a încheierii judecătorești din 26.12.2024 asupra cererii din 18.11.2024 a pârîților SRL „Tititi&C” și asociații Tudor Tănase, Vasile

Tanas, Maria Fauraș, Mirabela Tanas, privind revocarea/anularea măsurii de asigurare instituită prin încheierea din 23.08.2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza nr. 2-11209/2024, la cererea de chemare în judecată a Galinei Timotin vs SRL „Tititi&C”, asociații Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Mirabela Tanas, privind dizolvarea și lichidarea societății, cu instituirea administrării fiduciare. Solutionarea prin decizie problema respectivă prin care să fie admisă cererea din 18.11.2024 a părților SRL „Tititi&C” și asociații Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Mirabela Tanas privind revocarea/anularea măsurii de asigurare instituită prin încheierea din 23.08.2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza nr. 2-11209/2024, la cererea de chemare în judecată a Galinei Timotin vs. SRL „Tititi&C”, asociații Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș, Mirabela Tanas, privind dizolvarea și lichidarea societății, cu instituirea administrării fiduciare. Solicită să le fie comunicată din timp referința oponentului, pentru a le oferi dreptul de-a se expune asupra acesteia în formă scrisă.

7. *La data de 20 noiembrie 2025 avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate* prin care a solicitat primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privitor la examinarea constituționalității textului din art. 180 (2) Cod procedură civilă, în partea ce ține de omisiunea legislativă de a asigura un control judiciar efectiv asupra încheierilor judecătorești privind respingerea anulării măsurilor de asigurare civilă. Emiterea încheierii privind suspendarea examinării recursului depus de SRL „Tititi&C” și alții împotriva încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 26.12.2024 cu privire la respingerea anulării măsurii de asigurare, la cererea de chemare în judecată Timotin Galina vs SRL „Tititi&C” și alții, privind dizolvarea și lichidarea societății (dosar nr. 2r-222/25, 2-24093358-02-2r03022025), până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate, pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea recursului ce ține de măsurile restrictive ale drepturilor subiective aplicate prin măsură de asigurare a acțiunii civile.
8. În susținerea cererii avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, a invocat că având în vedere termenul extins de examinare a recursului care a fost depus la 10.01.2025, părțile au depus recursuri suplimentare, la 27.03.2025, la 16.04.2025, referința administratorului fiduciar al părții SRL „Tititi&C” din 16.04.2025, ulterior au completat motivele la 21.10.2025 și la 29.10.2025, în care au reiterat poziția și au adus probe suplimentare în susținerea admiterii recursului, dar și practica judecătorească în materia admisibilității recursurilor asupra încheierilor privind respingerea anulării măsurii de asigurare, practica judiciară în materia măsurii de asigurare-administrare fiduciară la societate cu răspundere limitată, care este una excesivă și de excepție.
9. La 08.05.2025, fiind în dificultate de interpretare și aplicare a art. 180 (2) CPC raportată speței, Colegiul Curții de Apel Centru a emis încheiere, în temeiul art. 12/2 (1), (2) CPC, art.4 (1) lit. b) Legea cu privire la Curtea Supremă a Justiției, prin care a invocat că a identificat incertitudine și dificultate la aplicarea legii, și anume la aplicarea prevederilor art. 180 (2) CPC, solicitând în acest sens un Aviz consultativ al Curții Supreme de Justiție pentru aplicarea corectă a art. 180 (2) CPC în speță.

10. A reținut Colegiul, ce ține despre admisibilitatea examinării recursului dat, că practica judiciară reflectă cu certitudine că recursurile depuse asupra încheierilor privind respingerea anulării măsurii de asigurare în acțiune civilă sunt admisibile spre examinare.
11. În acest sens a identificat Colegiul deciziile irevocabile concrete prin care recursurile justițiabililor depuse asupra încheierilor de respingere a asigurării acțiunii au fost admisibile și examinate de instanța de recurs: decizia CAC din 29.06.2017, nr. 2r-1202/17; decizia CAC din 06.06.2017, nr. 2rc-136/17; decizia CAC din 08.10.2020, nr. 2r-1987/20 și altele.
12. Pe de altă parte, Colegiul Curții de Apel Centru a notat o singură decizie CAC din 14.11.2024, nr. 2ri-390/24, prin care recursul asupra încheierii de respingere a anulării măsurii de asigurare a fost restituit ca inadmisibil.
13. Prin urmare, aceste decizii au stîrnit anumite dificultăți la Colegiul de examinare a recursului privind aplicarea art. 180 (2) CPC coroborat cu art. 423 (1) și/sau art. 426 (1) lit. e) CPC.
14. La 13.08.2025 Curtea Supremă de Justiție, prin încheiere emisă a respins acordarea Avizului consultativ solicitat de Colegiul Curții de Apel Centru asupra incertitudinii și dificultăților identificate de către Colegiul Curții de Apel Centru la aplicarea art.180 alin.(2) CPC pentru examinarea recursului pe rolul instanței de recurs.
15. În situația în care textul din art. 180 alin. (2) CPC este ambiguu, trebuia să fie aplicat principiul interpretării conforme cu Constituția conform art. 4, 54, 20, 8 din Constituție corelat cu art. 1,6,13 CEDO, conferindu-i sensul care asigură accesul efectiv la justiție și egalitatea procesuală a părților.
16. Prin urmare, instanța de recurs, pe rolul căreia se află în examinarea recursului a fost deja chemată să recunoască admisibilitatea recursului, pentru a evita o aplicare formalistă și restrictivă defavorabilă a normei legale, și instanța de recurs deja a semnalat deficiență de interpretare și aplicare a normei art. 180 (2) CPC în raport cu speța, în cadrul părții motivante a încheierii din 08.05.2025 emisă pentru solicitarea Avizului consultativ al Curții Supreme de Justiție.
17. Din motive că controlul constituționalității normei art. 180 (2) CPC la capătul ce ține de omisiunea legislativă de a prevedea un control judiciar eficient din actul legislativ ce urmează a fi aplicat de instanța de recurs, este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, subsemnata formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, p. 81, obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin încheiere judecătorească sesizarea Curții Constituționale.
18. Cu referire la Hotărârea Curții Constituționale citate privind interpretarea art. 135 al. 1, lit. b) din Constituția Republicii Moldova, subliniază faptul că înalta Curte a statuat că în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă a acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.
19. Din aceste rațiuni, înalta Curte a decis că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (prgr.82):
(1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 al. (1) lit. a) din

Constituție.

20. *La 9 decembrie 2025 avocatul Ion Dorogoi, în interesele intimatei Galina Timotin, a depus referință la cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat refuzarea ridicării excepției de neconstituționalitate depusă de către recurent în cadrul examinării recursului depus de SRL „Tititi&C” asupra încheierii nr. 2-11209/24 din 26.12.2024 emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, privind respingerea cererii de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii (dosarul nr. 2-24093358-02-2r-03022025).*
21. În susținerea poziției avocatul intimatei a indicat că la data de 13 august 2025 a fost emisă încheierea cu privire la respingerea solicitării Curții de Apel Centru de emiteră a avizului consultativ cu privire la aplicarea prevederilor art. 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Timotin Galina împotriva SRL „Tititi&C”, Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș și Mirabela Tanas cu privire la dizolvarea și lichidarea persoanei juridice (Dosarul nr. 2avc-4/25 NR. PIGD 2-24093358-01 -2avc-13062025).
22. Conform încheierii emise de Curtea Supremă de Justiție se menționează expres care încheierile emise de instanța de fond se supun contestării cu recurs, mai exact aceasta este prevăzut de pct. 26. Subsecvent, încheierea privind respingerea cererii de anulare a măsurii de asigurare nu poate fi atacată cu recurs, or, calea de atac respectivă nu este prevăzută de Codul de procedură civilă și de alte legi, precum și nu face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.
23. Pentru a fi întrunite condițiile pentru sesizarea Curții Constituționale este necesar ca sesizarea sau prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.
24. Potrivit încheierii cu privire la respingerea solicitării Curții de Apel Centru de emiteră a avizului consultativ cu privire la aplicarea prevederilor art. 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Timotin Galina împotriva SRL „Tititi&C”, Tudor Tănase, Vasile Tanas, Maria Fauraș și Mirabela Tanas cu privire la dizolvarea și lichidarea persoanei juridice (Dosarul nr. 2avc-4/25 NR. PIGD 2-24093358-01-2avc13062025), se expune clar faptul că art. 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă nu se aplică în cauza respectivă, pentru că anume calea de atac respectivă nu este prevăzută de Codul de procedură civilă și de alte legi, precum și nu face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.
25. Recursului a fost supusă încheierea de respingere a cererii de anulare a măsurii de asigurare, iar prevederile art. 180 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM nici nu reglementează posibilitatea recursului asupra acestei categorii de încheieri.
26. La caz, art. 180 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM nu este aplicabil speței, întrucât încheierea de respingere a cererii de anulare a măsurii de asigurare, se va contesta odată cu fondul cauzei. Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de către partea recurentă reprezintă o modalitate de tergiversare a procesului civil, pentru ca instanța să nu se expună în termenii prevăzuți de Codul de procedură civilă asupra recursului depus.
27. Mai mult, intenția de a tergiversa examinarea recursului depus este demonstrată prin faptul că la caz, Curtea Supremă de Justiție deja s-a expus în privința încheierilor care sunt supuse recursului.
28. Astfel, în speța se va aplica prevederile art. 423, (1) încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum

- și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol. [...] (2) împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauzei și prevederile art. 426¹ Cod de procedură civilă al RM, (1) instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă: e) încheierea nu poate fi atacată cu recurs, potrivit legii.
29. La caz, încheierea de respingere a cererii de anulare a măsurii de asigurare nu se contestă separat cu recurs și doar odată cu fondul cauzei.
 30. Iar art. 180 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM nu poate fi aplicat, întrucât obiectul acțiunii fiind o altă încheiere decât cea prevăzută de art. 180 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM.
 31. În concluzie, art. 180 alin. (2) CPC nu este aplicabil în speță, iar recurenții încearcă prin excepția de neconstituționalitate să blocheze soluționarea recursului, nu să ridice o chestiune reală de constituționalitate.
 32. Legiuitorul nu îngrădește justițiabilii să conteste cu recurs încheierea de respingere a cererii de anulare a măsurii de asigurare, doar că o condiționează ca în cazul în care nu este prevăzut expres că încheierea poate fi contestată cu recurs, încheierile se vor contesta odată cu fondul cauzei. Recurenții nu sunt îngrădiți de dreptul de a depune recurs, doar că recursul urmează să fie depus și examinat odată ce a fost contestat fondul cauzei.
 33. Art. 180 alin. (2) CPC nu se aplică în speță și nu influențează soluționarea recursului depus de recurenți. Norma aplicabilă este art. 426¹ lit. e) CPC, care impune restituirea recursului ca inadmisibil. Excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă pentru lipsa incidenței dispoziției contestate și reprezintă o tentativă vădită de tergiversare a procesului civil.
 34. În acest context, subsemnata Galina Timotin, consideră necesar să aduc la cunoștința instanței circumstanțe relevante care confirmă tergiversarea cauzei civile de către recurent prin intermediul demersurilor formulate și depuse în cadrul cauzei civile.
 35. Astfel, reprezentanții și asociații SRL „Tititi&C” manifestă în mod constant o conduită de presiune și intimidare asupra ei precum și o atitudine lipsită de respect față de reprezentanții procesuali implicați. Acest comportament reflectă o încercare evidentă de a influența cursul procedurilor și de a crea un climat ostil pentru părțile care solicită respectarea drepturilor lor legale. De asemenea, menționează expres faptul că, în calitate de asociată a societății, nu a primit dividendele cuvenite, situație ce reprezintă unul dintre aspectele centrale ale litigiilor aflate pe rol și care denotă lipsa de transparentă și de corectitudine în administrarea societății de către părțile adverse.
 36. Mai mult, relevă faptul că prin încheierea de admiterea a contestației din 09.10.2025, emisă de către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana s-a dispus recent trimiterea cauzei penale spre examinare suplimentară, fapt ce confirmă existența unor circumstanțe ce necesită investigații aprofundate din partea organelor de urmărire penală, circumstanțe ce au legătură directă cu administrarea patrimoniului societății și cu prejudicierea drepturilor de asociat.
 37. Aceste elemente demonstrează că recurenții urmăresc, prin multiple demersuri nefondate, inclusiv prin ridicarea unei excepții de neconstituționalitate vădit neaplicabile în speță, nu soluționarea legală a litigiului, dar tergiversarea procedurilor judiciare și împiedicarea instanței de a se pronunța în termenul

prevăzut de lege asupra recursului depus.

Aprecierea instanței de recurs:

38. *Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, prin prisma materialelor cauzei civile, cât și reținând încheierea Curții Supreme de Justiție din 8 mai 2025, ajunge la concluzia că cererea dată este întemeiată și urmează a fi admisă cu ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 180 alin. (2) Cod de procedură civilă, în partea ce ține de omisiunea legislativă de a prevedea un control judiciar eficient din actul legislativ ce urmează a fi aplicat de instanța de recurs, pe motivele ce urmează.*
39. Articolul 121 alin. (1) – (5) din Codul de procedură civilă statuează că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile. (4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.
40. Articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova stipulează că Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
41. Completul de judecată reține că la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015), prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

42. Potrivit §79-80 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.
43. În §82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții strict obligatorii: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
44. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la §82.
45. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art. 121 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil constată că în litigiul dedus judecătii sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 121 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale. Or, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, îl constituie anume prevederile *art. 180 (2) CPC în partea ce ține de omisiunea legislativă de-a prevedea un control judiciar eficient din actul legislativ ce urmează a fi aplicat de instanța de recurs*, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.
46. Excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de către o parte implicată în proces, la caz, de către avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, din care motive cererea necesită a fi admisă.
47. Colegiul menționează că cererea privind sesizarea Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor de drept citate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea speței fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, Colegiul judiciar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.
48. Totuși, Colegiul va admite în parte cererea cu privire la ridicarea excepției de

neconstituționalitate, apreciind că nu toate prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

49. Astfel, avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, a indicat că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate se întemeiază pe faptul că unele recursuri ale justițiabililor depuse asupra încheierilor de respingere a asigurării acțiunii au fost admisibile și examinate de instanța de recurs, iar altele declarate inadmisibile, prin ce se constată o incertitudine la examinarea recursurilor privind aplicarea art. 180 (2) Cod de procedură civilă coroborat cu art. 423 (1) și/sau art. 426 (1) lit. e) Cod de procedură civilă.
50. Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează de a admite cererea depusă de avocatul Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 180 (2) Cod de procedură civilă coroborat cu art. 423 (1) și/sau art. 426 (1) lit. e) Cod de procedură civilă.
51. În conformitate cu art. art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil,

DISPUNE :

Se admite cererea înaintată de avocatului Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate, în partea aplicării prevederilor art. 180 (2) Cod de procedură civilă coroborat cu art. 423 (1) și/sau art. 426 (1) lit. e) Cod de procedură civilă.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea înaintată de avocatul Cristina Sultan, în interesele recurente SRL „Tititi&Co”, privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 180 (2) Cod de procedură civilă coroborat cu art. 423 (1) și/sau art. 426 (1) lit. e) Cod de procedură civilă.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele completului,
Judecătorul

Ruxanda Pulbere

Judecătorii

Constantin Roșca

Roman Pascari